

ŠKRAT

„ŠKRAT“ vsako prvo in tretjo soboto
V meseci vsakem razlil bo togoto.

„ŠKRAT“ stane vse leto 3 gl., polu
leta 1 gl. 50 kr., četrt leta 80 kr.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1885.

Številka 6. — Tečaj III.

Naročnina in reklamacije naj se pošiljajo
upravnistvu, spisi pa uredništvu v „Na-
rodno Tiskarno“ v Ljubljani.

Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.

Elastikarjem.

Zložil „ŠKRAT“.

Na boj zoper naše sovraže, na boj!“
Tako ste kričali pred leti.
„Uničiti treba sovražni je roj,
In národ iz rok jim oteti.“

„Slovincem se že za gorami daní;
Sovražnikov stranka propada!
Neustrašno naj vsak se volilec borí,
Da naša izpolni se nada.“

„Zdrobiti verige zdaj moramo v prah,
In jarem ta sužnji zdrobiti,
A sebi pa sedeže stare na mah
Povsod zdaj nazaj priboriti!“

Tako ste kričali pred leti še vsi,
In v boj nas, volilce, gonili;
In krepko za vas smo borili se mi,
A kaj smo si s tem priborili?

Zaseli ste sedeže razne povsod,
Sovražnike v beg ste pognali;
A zdaj pa se bodete, kakor drugod,
Med sabo v zabavo lasali?

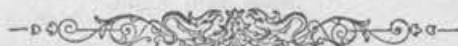
„Na boj zoper naše sovraže, na boj!“
Tako ste kričali pred leti.
„Uničiti treba sovražni je roj,
In narod iz rok jim oteti.“

A zdaj pa ste naši sovraži le vi,
Najljutejši, pravi sovraži;
Pridružili ste se iz lakonnosti
Ljubljanski nemčurski nesnagi.

V nemčurski se zdaj napihujete rog,
In tulite vánj brez prestanka,
A narod maši si ušesa okrog,
Ker znana mu „vskočna“ je stranka.

Koristili malo, res malo ste nam,
In malo ste nam škodovali;
Vendar vse volilce slovenske je sram,
Da vas so v zastopnike zbrali.

Pa le razsajajte nekoliko le,
Saj konec i vaše bo slave;
Pognali vas bodemo s sedežev vse,
Elastične tutke brljave.

Vaške slike.

Naše ženske.

Lenka! ko se preoblečeš, pridi na naš vrt, da se bodemo kaj pomenile; pa še Mikučevi Franci reci, naj pride," pravi Jerebova Katrica svoji tovaršici, ko gresta v nedeljo popoldne od krščanskega nauka. „Pridem gotovo“, odvrne Breznosova Lenka in steče po bližnjici domov.

Skoro potem sedé za Jerebovim bučelnjakom pod košato drobnico vaške krasotice. Jedna je bolj nališpana od druge in kar madeža ni najti na njih. Zagorelih obrazov sicer ne morejo prikrivati, pač pa žuljave roke, katere za krivajo s poškrabljenimi zastorji, kakor bi se sramovale kmečkega dela. Kratki rokavčki z razkošnimi čipkami segajo le do komolcev in vsaki tiči ob zapasniku zastora sveži, lepo duhteči šopek.

V precejšnjem krogu sede v mehki travi in klepetanja ni bilo ne konca ne kraja. Vse najedenkrat hočejo govoriti in druga drugo prevpiti; slednjič se poleže to tenko govoričenje in pomenkovati se začno bolj zložno.

„Katrice, kako imaš lepo ruto, ali so ti jo mati kupili?“ vpraša Mikučeva in tipa in mane novo ruto Katričino.

„O, saj ni nova, še tam vzpomladi sem jo kupila sama od tiste debele kramarice, pa je nesem do sedaj še nič nosila, ker imam drugih dosti slabših in te moram ponositi,“ dopolnjuje Katrica in tiplje Francin zastor, „ali ti je Dobrejeva naredila zastor?“

„Da, da, pa mi ga je vsega skazila, nikdar več ji ne dam delati.“

„Pa res, naša mati so tudi dejali, da Dobrejevi ne dajo več šivati, ker vse skazi. Saj veš, Ančika, tisto „kotenino“, ki sem ti je oni dan kazala, so ji dali mati, da jim ukroji krilo, a vse je skazila tako, da sedaj ne morem ne jaz ne mati krila nositi,“ jezi se Lenka.

„Pa še kako drago računim,“ pristavi Katrica.

Zdajci prihaja po stezi sem Dobrejeva Mica in nese v roki zvito kočomajko. Vse se obrnó tja in Katrica precej dé: „Meni nese kočomajko, pa sedaj le! Kaj jo bodem potrebovala, dopoldne bi jo bila prinesla. To jo bodem oštela.“

„No, ravno prav sem prišla, katere je kočomajka? Kmalu bi res ne vedela, čegava je, tako dolgo sem jo popravljala, kaj ne, Katrica! Nikar ne zameri, saj veš, da sem zmerom tako z delom

obložena, da moram včasih še v nedeljah šivanko v roko vzeti. Kaj ne, Katrica, jo bodeve pa kar tukaj le pomerili, da vsaj vemo, če ti dobro pristoji, ker je tukaj toliko sodnic.“

Tako nagovori sladka Mica tovarišice in ker je Jerebovo kar samo s „Katricco“ nagovarjala, mine to precej vsa jezica in kar samo se ji smeji, ker ji prinese kočomajko ta čas, ko je ravno med tovarišicami.

In Dobrejeva Mica je vedela vselej pravo struno zadeti. Še predno Katrica kočomajko obleče, hvale jo na vse pretege, kako se ji poda in na ta le „kambrik“ se še posebno prilaga.

Potem gresta šivilja in Katrica v hišo k Jerebu, da plačajo mati, kar je Mica zaslužila.

Ostale tovarišice pa kramljajo na dalje.

„To je košata s to staro kočomajko, kakor bi mé nobene ne imele,“ pogleda Žbičarjeva za odšlima in se porogljivo nasmeje.

„Pa tista ruta, misli, Bog ve, kako je lepa, pa ne menjam s to le mojo, ki sem jo še lansko leto za požinko dobila,“ pristavi Mikučeva.

„Ali ste videle danes dopoldne, kakšna je bila Pipanova? Kar vse se je spreminjalo na nji in vsi so jo gledali. Pravila je meni, ko sem šla nekaj časa ž njo vkupe iz cerkve, da ji je obleko France kupil v Ljubljani in da je svilenena,“ pripoveduje Breznova.

„Iz surove svile je morda, ali pa je na polu svilena, kakeršno ima kovačica jopo,“ pristavi druga.

„Jaz bodem pa Andrejčku naročila, da mi iz Ljubljane prinese ravno tako,“ pravi Aleševa dekla in ustaja iz posedene trave.

(Konec prihodnjič.)

V gorici.

Trije šli junaki
V Brkovo gorico
Smo, da pokusili
Vinsko bi slaščico.

Prvi dolg in debel,
Drugi debelina;
Jaz imel podobo
Suhega sem klina.

Šimenov je Jaka
Nam otvoril vrata;
V kupi lesketala
Se je kaplja zlata.

Šimenov pa Jaka
In Krevsajev Jurij
Grlo sta močila,
Jaz sem čuval duri.

Sta samá točila
In samá sta pila,
Mene sta na straži
Žejnega pustila.

Milo sem ju gledal
In požiral sline;
Kar nakrat prilomi
K hramu Brkov Tine.

„Bog daj dobro zdravje!“
Reče zvita glava,
Ko počasno duri
Trdue zapirava.

Zdaj pa je veselje
Bilo vse pri kraji;
Trdno kakor vlti
Stali so tečaji.

Dókler óna dva sta
Z durmi se vbijála,
Je po mojem grlu
Kapljica drčala.

Potlej skozi lino
Ozko sem se stlačil,
Z rešenima naglo
Proč sem odkoračil.

Tri smo prasce našli
Brkove ob poti;
Mene se izvrstna
Misel tákoj lóti.

Enega smo pujsa
Vsak nazaj cifrali.
V hram v zapór vse tri smo
Štirinošce djali.

Radovedni blizu
Skriti smo čakali,
Kaj da Brkov boter
Bodo temu djali.

Pripeljajo Brkov
Boter tri beriče,
Da bi polovili
V hramu žejne tiče.

So beriči pazno
Duri odpiráli,
So od nas polena
Se ob glavo bali.

Brkov pa se boter
Grozno so ustrašili,
Ko so mesto pivcev
Pujse tam dobili.

„Je li čararija?
Ali so hudiči?“ —
Brkovega botra
Primejo beriči:

„Nismo tvoji norci!“
Pa so ga peljali
V ječo, mi za njimi
Smo se v pest smejali.

Koštrun.

LISTEK.

Pred volitvami.

Preteklo bode skoro šest let, kar ste volili državne poslance. Sedaj pa bode treba voliti nove, ker po neki postavi se morajo voliti na vsakih šest let novi, če tudi bi ti lahko in nekateri še prav radi na dalje opravljali svojo službo.

Prišle bodo tedaj volitve. In tudi volitve so potrebne, zakaj pa? Zato, da se poslanci malo spomnijo na tiste, katerim so davke nakladali. Sicer bi se poslanec in volilec nikdar ne videla, tako pa se prvi redno čez šest let zopet prikaže poslednjim, da njim pové, kako se je po očetovski za nje potegoval. Res, tedaj zvedó od njega toliko dobrega, kakor se še njim nikdar sanjalo ni. Res trdosrčni, nehvaležni bi morali biti, da ne bi takega moža zopet volili, ki se prizadeva, da bi jim pripravil nebesa že na zemlji. Da je vse to res, o tem se še dvomiti ne sme, saj še misliti ni dovoljeno, da bi tako velik gospod, kakor je državni poslanec, kedaj neresnico govoril.

Poslanec, zlasti če je grof, ali kaj podobnega, pa tudi ob volitvah ne pride k volilcem, saj bi zanj bilo „pregmaju“, da bi se pogovarjal s prostimi kmečkimi volilci, ki bi mu morali še tlako delati, ko bi bilo še vse tako lepo na sveti, kakor je bilo pred petdesetimi leti, ko se je človek začel še le pri baronu. A o takem poslanci pa drugi vedó toliko dobrega, plemenitega in blagega povedati, da bi mogli volilci kamenitega srca biti, ko bi ga zopet ne volili. Zato mislim, da bode vsi toliko pametni, da bode stare poslance volili, saj boljših ne dobite, ko bi jih tudi z Dijogenovo svetilnico iskali.

Vsi se staramo na sveti, in to pravilo je tako občno, da še državni poslanci in ministri niso izvzeti. Star človek se pa rad odtegne delu in malo od-

počije, zlasti pa, če je moral tako težaven posel opravljati, kakor je posel državnega poslanca. Vi, bralci „Škratovi“ si tega še domišljati ne morete, s kakimi težavami je zvezan poslanski stan. Mi tudi tega ne bomo razkladali, ker nikdo pojmiti ne more, kdor ni sam skusil.

Zato bode tudi naših državnih poslancev gotovo mnogo že utrujenih in treba jih bode nadomestiti z novimi. Treba bode tedaj kandidatov. Mi vemo sicer, da že veste, kake lastnosti mora imeti državni poslanec. Pred vsem mora biti jako elastičen, zraven mora biti jako inteligenten, učen, najboljši je, če je kak profesor ali zgodovinar. Dobro je, če je kak uradnik, potem je na Dunaji bolj čislán in obrájan.

Nam gotovo mora biti veliko na tem ležeče, da na Dunaj pošljemo take moze, ki jih bodo kaj obrájali tamkaj, ne pa takih, ki še višjih šol od znotraj videli niso, ali pa kakega radikalca, ki še ne vé, kako se more vesti in govoriti z ministri, in bi tam še utegnil katero povedati, ki bi ministrom ne bila povšeči, potem bi mi vsi prišli na Dunaji ob veljavo, da smo takega poslanca volili, ki ne vé, kako se je treba pred veliko gospodo uklanjati. Ali bi nas ne bilo sram, ko bi rekli, tega telebanca so pa Kranjci volili.

Da pa ne zagazite na napačna pota, dal vam je že „Ljubljanski list“ navodilo, povedal je, da poslanca vzemite iz inteligence, kakega uradnika, najbolje kakega profesorja. Tudi je vam razložil, da nimate razun uradnikov dovolj inteligentnih mož za poslance. Ta navod je jako dober in do sedanjega dne popoludne hočemo biti hvaležni za ta dober nauk, naj ga je že dal France, Peter ali pa Pavel.

A ta pouk ne zadostuje. Uradnikov imajo veliko, profesorjev tudi, med njimi so pa tudi nekateri, ki imajo na sebi osmi naglavni greh: radikalnost. Ker pa volilci nimajo časa, da bi vsakemu pretipali jetra in obisti, ter se prepričali, da ni nič radikalne neotesanosti v njem, treba je njim povedati kakega takega, na katerega se smejo zanesti.

Tak mož je pa profesor Ščuka, učen je, inteligenten tudi, uradnik je, profesor tudi, elastičen je kakor nobeden drugi. Pa zadosti za danes, bomo prihodnjikaj več povedali o tej kandidaturi.

PESMI.

Sličnost.

Ko črešnja miljena rudi se,
Ko jo obseva svit zorán,
Lepota troja mi žari se,
Ko diči te nasmev lahán.

Ko črešnje miljena milina
Koščico krije nam trdo,
Oj trdo, kruto ko skalina
I serce tvoje je drobno. —

Moja bejazen.

Izdal bi ti oj deva mila,
Kako po tebi hrepenim:
Da ne bi čutov mi vernila,
Le tega, zorna, se bojim.

Izdal bi ti oj deva mila,
Da tebi pevam in živim,
A ti bi morda se šalila,
In tega, zorna, se bojim.

Ozri se v lice obledelo,
Ozri v žareče se oko,
Jasneje, ko besed stotero,
Skrivnost srca ti znanijo.

Ljuboslav.

Dolenjska železnica.

ŠKRATOGRAMI.

Krško Gosp. Schwarz, c. kr. prezidijalni tajnik, potoval je te dni skozi Krško proti Novemu Mestu, ter ogledoval pota in stezice za prihodnje državno-zborske volitve. Gospod Schwarz je baje prevzel ulogo svetega Janeza krstitelja, samo da se gospod Schwarz ne živi od sladkih koreninic, kobilic in divjega medu, temveč dobro natepava med potom pečenko in požira dolenjska vina, da pripravlja pota in stezice — prof. Šukljetu.

Rudolfovo. Kakor slišimo, mislijo Dolenjci uložiti prošnjo, da bi od sedaj za naprej februar imel 30 dni, ne pa le osem ali devet in dvajset, kakor do sedaj. 30. februarja bode potem velik zapovedan praznik velikega mučenika prof. Šukljeta.

Celje. Celjski nemškutarji, na čelu jim Wretschko, sklenili so pristopiti k „Narodni šoli“ kot ustanovniki. — Wretschko se že uči slovenski „Oče naš“, kateri mu do sedaj ni šel v želodec.

Dunaj. Taaffe misli odstopiti, — ako pri prihodnjih volitvah v državni zbor ne dobó večino záse.

Dunaj. Med tukajšnjimi bankirji so nastali epidemični samomori. Ker bi Dunajčani svoje novce radi varno naložili, sklenili so, kolikor jim je še ostalo, poslati „Kranjski eskomptni banki“.

Pešta. Minister Tisza bode baje predložil državnemu zboru postavo, tičečo se pogodbe z ogerskimi roparji, da bodo slednji proti odkupnini puščali v miru ogerske pošte.

Budimpešta. Včeraj ni bila v vsi Ogerski nobena pošta oropana. Vsled te nečuvence poštenosti vlada splošno veselje med tukajšnjim prebivalstvom.

POGOVORI.

Na trgu pred sv. Miklavžem.

Andrej: „Ali si bral pastirski list poroškega škofa o sv. Metoda slavnosti?“

Luka: „Kako ga bom bral, ker ga ni pisal!“

Andrej: „Kaj pa list tržaškega škofa?“

Luka: „Ne šali se, saj veš tako dobro, kakor jaz, da tudi ta o sv. Metodu neče nič slišati.“

Andrej: „Kaj pa goriški nadškof?“

Luka: „Tudi nič! Bog mu grehe odpusti!“

Andrej: „Kaj praviš ti k temu?“

Luka: „Pravim to, kar sem vedno govoril.“

Andrej: „Kaj si govoril?“

Luka: „Da vera peša.“

Andrej: „Quod erat demonstrandum“.

Draga žena! Nikari preveč ne razsajaj in ne upij; ravno nocoj sem videl, kako so štiri razsajalce prijeli in jih zaprli zaradi kratenja nočnega miru. Pazi, da se tudi tebi ne zgodi jednako!

Krojač: „Oprostite, gospod, da vas opominjam, a obljubili ste, da bodeste pomladi plačali svoj račun. Sedaj je pomlad, a jaz še nimam denarja.“

Gospod: „Seveda sem obljubil, da bodem plačal svoj dolg pomladi. Toda, pomislite, ali smo imeli do zdaj kaj pomladi? Saj skoro vedno sneži in dežuje, tedaj to ni pomlad, nego le nadaljevanje zime. Torej prihodnjo pomlad.“

Oče: „Sinko, nikar se ne oženi, kdor se oženi je tepec!“

Mati: „No, no, kaj ti nisi oženjen?“

Oče: „Da, in ravno zaradi tega stvar dobro vem.“

Volitev v mestni zbor mi je „klobasa“; narodni boj mi je tudi „klobasa“; Taaffejevo ministerstvo mi je pa največja „klobasa“.

Nič ne žaluj, draga moja, ker nisem napravil pre-skušnje; saj bodem lahko pri „Ljubljanskem Listu“ dobil službo.